

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.org.pl, http://www.krs.org.pl

tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00
tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, dnia 11.04.2018 r.

SA/61/2018/MM

Pan
Ryszard Zarudski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 28.03.2018 roku dotyczące zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przekazywania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Krajowa Rada Spółdzielcza przekazuje swoje stanowisko.

Wyrażamy podziękowanie Panu Ministrowi za zaangażowanie w pracę nad poprawą warunków uznawania i wsparcia tworzenia grup producentów rolnych. Doceniamy każde z rozwiązań, pozwalające zmniejszyć skomplikowane wymagania i biurokrację w zakresie tworzenia i działania GPR tj. proponowaną możliwość złożenia wniosku o przyznanie pomocy również w drugim terminie składania wniosków.

Mając na uwadze dobro już działających jak i nowotworzonych grup producentów rolnych, zakładanych głównie w formie spółdzielni, przedkładamy poniższe proponowane rozwiązania, celem usprawnienia procesu tworzenia grup producentów oraz poprawy zorganizowania rynków rolnych poprzez rozwój spółdzielczości rolniczej. Jak złożony jest to proces, świadczy duże wyhamowanie tworzenia grup producentów rolnych w minionym roku. Według danych z rejestrów grup prowadzonych przez ARiMR, w skali kraju nastąpił blisko 3-krotny spadek liczby uznanych GPR w roku 2017 w porównaniu z rokiem 2016. W 12 województwach grupy producentów rolnych praktycznie nie są tworzone (łącznie w tych województwach uznano w ubiegłym roku kilkanaście grup producentów, w tym w 5 województwach ani jednej).

Jednocześnie występuje ciągle **bardzo niskie gospodarcze zorganizowanie rolników w naszym kraju, przy istniejącym dość dużym potencjale do organizowania się (większość polskich rolników mających produkcję towarową działa na rynku w pojedynkę).** Jest to

najsłabsza strona polskiego rolnictwa. W krajach Zachodniej Europy, zdecydowana większość rolników działa na rynku poprzez spółdzielnie, które zapewniają zrzeszonym rolnikom m.in. sprzedaż produktów rolnych większych partiami, zaopatrzenie w środki produkcji na lepszych warunkach, marketing produktów rolnych. Znaczna część spółdzielni realizuje wspólne inwestycje w sprzęt rolniczy, przechowalnie, magazyny, suszarnie lub prowadzi przetwórstwo.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz zgłaszane postulaty środowiska spółdzielczego i rolników - potencjalnych założycieli GPR, jak również osób związanych ze spółdzielczymi grupami producentów rolnych, dotyczące potrzeby poprawy warunków oraz uproszczenia wymogów i procedur w procesie organizowania się rolników, **przekazujemy propozycje rozwiązań.** Wprowadzone zbyt restrykcyjne wymogi, wzorowane na rozwiązaniach stosowanych dla sektora owoców i warzyw, spowodowały w/w zahamowanie procesu tworzenia grup producentów rolnych. Porównując poziom i zakres udzielanego wsparcia (m.in. pomoc dedykowaną w poprzedniej perspektywie finansowej UE dla grup producentów owoców i warzyw w wysokości 75% kosztów kwalifikowalnych inwestycji) oraz uzyskiwaną średnią dochodowość z działalności gospodarstw, w przypadku produktów rolnych dla których mogą być tworzone GPR, wymogi te okazały się zbyt wygórowane. Jednocześnie jak wskazują dane z krajów Zachodniej Europy, stan zorganizowania rolników, a tym samym jakość zorganizowania rynków rolnych, będzie mieć decydujący wpływ na opłacalność produkcji rolnej w naszym kraju.

Wnioskujemy o następujące zmiany w Rozporządzeniu:

1. Zgodnie z zapisami §15 Beneficjent jest zobowiązany do realizacji co najmniej jednego działania w odniesieniu do każdego z 6 celów tworzenia GPR określonych w Ustawie o grupach producentów rolnych i ich związków, w każdym roku działalności od dnia uznania grupy.

Proponujemy zmianę zapisu na poniższy:

W §15 pkt. „1) **realizowania przynajmniej dwóch działań w odniesieniu do wybranych celów**, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o grupach producentów rolnych, na podstawie planu biznesowego, o którym mowa w art. 8 ust. 3 pkt. 3 albo ust. 4 pkt. 3 ustawy o grupach producentów rolnych, **w każdym roku działalności od dnia uznania**, o którym mowa w § 2, oraz zrealizowania planu biznesowego w okresie 5 lat po dniu uznania;”

Dopisanie w §15 punktu 2) o treści:

„2) zrealizowania w ramach planu biznesowego działań w zakresie co najmniej następujących celów: dostosowania produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych, ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności produktów rolnych – przy czym działanie winno być kontynuowane do osiągnięcia celu;”

obecny pkt. 2) byłby pkt. 3) – dalej bez zmian,

(w przypadku utrzymania konieczności realizacji działań w ramach wszystkich celów, w ramach których mogą być tworzone grupy – zachowanie propozycji zapisu §15 pkt.

1) dotyczącego wymogu realizacji **co najmniej dwóch działań w danym roku realizacji planu biznesowego).**

2. W §7 ust. 2 po pkt. 5) proponujemy dopisanie pkt. 6) i 7) o treści:

„6) jeżeli w planie biznesowym zaplanowano wydatkowanie kwoty odpowiadającej **co najmniej 30% planowanej dotacji na tworzenie grupy producentów za pierwsze 5 lat jej działania, z przeznaczeniem na środki trwałe** – przyznaje się 5 pkt.”

„7) jeżeli w planie biznesowym zaplanowano **co najmniej jedno działanie przyczyniające się do realizacji celu rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych, poprzez podnoszenie wiedzy członków zarządu grupy producentów z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej grupy, w tym zarządzania oraz marketingu** – przyznaje się 5 pkt.”

Obecne punkty 6) i 7) byłyby odpowiednio 8) i 9).

Z Art. 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 nie wynika, że tworzone grupy producentów i organizacje producentów zobowiązane są realizować wszystkie wymienione w tym artykule cele ich tworzenia, w każdym roku ich działania. Ustawa o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz PROW na lata 2014-2020 również nie narzucają takiego obowiązku. **Powyższe akty prawne określają jedynie, że grupa zobowiązana jest zrealizować cele wpisane do planu biznesowego, a państwo członkowskie weryfikuje, czy cele określone w planie biznesowym zostały osiągnięte w ciągu pięciu lat po uznaniu grupy producentów lub organizacji producentów.**

Obecny zapis §15 pkt. 1) w/w Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydaje się zbyt restrykcyjny, nakazując realizację co najmniej jednego działania w ramach każdego z 6 celów określonych w ustawie, w każdym roku działania GPR. Zgodnie z w/w zapisem, w rozbiciu na pierwsze 5 lat działania grupy, wymagania te - dla grupy producentów jako nowego podmiotu gospodarczego - są przytłaczające. Punkt d) w/w art. 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 wskazuje „inne zadania, które **mogą być prowadzone przez grupy i organizacje producentów**, takie jak rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji”. **Zastosowane słowo „mogą” oznacza, że nie są one obligatoryjne.** Proponowane zmiany przyczynią się również do uzyskania spójniejszej interpretacji rozporządzenia dotyczącego warunków przyznawania pomocy na tworzenie grup producentów i organizacji producentów. Obecnie bowiem, zgodnie z rozporządzeniem, z jednej strony grupa aby uzyskać pomoc, musi uzyskać minimum 3 punkty przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy, a z drugiej strony zobligowana jest do realizacji wszystkich 6 celów (m.in. za działania innowacyjne oraz z zakresu ochrony środowiska naturalnego –

przyznaje się po 5 pkt.). **Powyższe wymagania, w połączeniu z obowiązującymi procedurami powodują, że rolnicy przestają tworzyć grupy producentów.**

Należy też podkreślić, że **organizacje producentów – jako forma lepiej zorganizowana i dostosowana do działania na rynku**, zgodnie z art. 152 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych..., **zobowiązane są do realizacji co najmniej jednego z kilkunastu celów** wskazanych w ust. 1 lit. c) tego artykułu.

3. Kolejną kluczową potrzebą jest **zwiększenie trwałości grup producentów**, bowiem duża część grup likwiduje się po zakończeniu otrzymywania wsparcia na ich tworzenie. Potwierdzają to dane dotyczące GPR utworzonych w latach 2000-2004 oraz 2007-2013. Dlatego też problem ten można rozwiązywać głównie poprzez **systemowe budowanie trwałości grup producentów**. Trwałość tą można osiągnąć przez budowanie wspólnej własności grupy (zakup maszyn i urządzeń, budowę magazynów, przechowalni, itp.). Proponowane przyznawanie dodatkowych **5 punktów** przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy grupom, które w planie biznesowym zaplanowały wydatkowanie kwoty odpowiadającej **co najmniej 30% planowanej do uzyskania dotacji ryczałtowej na tworzenie grupy producentów** za pierwsze 5 lat jej działania, **z przeznaczeniem na środki trwałe**, będzie promować grupy tworzące wspólną własność, służącą działalności grupy i jej członków – a tym samym **trwałość grup**.
4. Proponujemy również zmianę §4 polegającą na **wprowadzeniu ciągłych naborów wniosków o przyznanie pomocy** – rozwiązanie dużo bardziej efektywne, stosowane w poprzednich perspektywach finansowych wdrażania działania związanego z tworzeniem GPR w ramach PROW, lub
wprowadzenie zapisu o naborach wniosków o przyznanie pomocy realizowanych **co najmniej raz na pół roku**.

Obecne zapisy rozporządzenia, odnoszące się do składania wniosków o przyznanie pomocy na tworzenie grup producentów oraz terminów rozpatrywania wniosków powodują, że grupy producentów działają w pierwszym roku bez gwarancji otrzymania wsparcia, z jednoczesnym wymogiem realizacji planu biznesowego od dnia decyzji o uznaniu grupy. Dla grup, jako nowych podmiotów gospodarczych, **powoduje to duże trudności w pierwszym roku funkcjonowania grup**.

5. Uzupełnienie Rozporządzenia o zapisy umożliwiające **wsparcie tworzenia organizacji producentów**, składających się z osób fizycznych lub prawnych
- zmiany wymaga § 2 Rozporządzenia i dalsze.

Organizacje producentów mogą być tworzone i uznawane na podstawie przepisów **Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych** oraz uchylające

rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, w szczególności **art. 1 ust. 1 i 2 (wykaz sektorów produkcji) oraz art. 152 Organizacje producentów (i dalsze)**. Mając na uwadze, że organizacje producentów mogą być tworzone m.in. w takich sektorach produkcji jak zboża, wieprzowina, wołowina i cielęcina, mleko i przetwory mleczne, baranina i kozina, produkty pszczele – szczególnie wykaz produktów określa **Załącznik I** do w/w Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1308/2013, umożliwienie lepszych warunków dla tworzenia takich organizacji, jest szczególnie ważne dla zwiększenia zorganizowania rolników i rynków rolnych.

Jednocześnie **art. 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013** oraz działanie „**Tworzenie grup producentów i organizacji producentów**” **PROW 2014-2020** przewiduje **wsparcie tworzenia grup producentów i organizacji producentów**. Brak w opiniowanym projekcie zmiany Rozporządzenia zapisu o wsparciu tworzenia organizacji producentów, w praktyce uniemożliwia tworzenie większych podmiotów gospodarczych. Obecnie wsparcie mogą uzyskiwać jedynie tworzące się grupy producentów, w skład których wchodzi wyłącznie osoby fizyczne. Jak wynika z danych w rejestrach grup prowadzonych przez ARiMR, zdecydowana większość grup producentów utworzonych w 2016 oraz 2017 roku ma jedynie 5 członków, co nie zapewnia ich trwałości i utrzymania działalności w dłuższej perspektywie czasu.

Uruchomienie wsparcia tworzenia organizacji producentów wymaga również dokonania zmiany w **Ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych** (Dz. U. 2004 Nr 42 poz. 386, z późn. zm.), polegającej na wpisaniu **uznawania organizacji producentów na podstawie planu biznesowego** (analogicznie jak dla grup producentów w Ustawie o GPR i ich związkach). Wówczas otworzy się możliwość wsparcia tworzenia organizacji producentów, przewidziana w **art. 27 w/w Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013** oraz w działaniu „**Tworzenie grup producentów i organizacji producentów**” **PROW 2014-2020**. Obecnie w Polsce jedynymi działającymi organizacjami producentów są organizacje producentów owoców lub warzyw, uznawanymi w poprzednich latach.

Należy podkreślić, że mimo określonych w rozdziale 7b w artykułach od 38i do 38p w/w **Ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych**, zasad uznawania organizacji producentów i zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw (wzór wniosku o uznanie w/w podmiotów wraz z załącznikami zamieszczony jest na www.arimr.gov.pl), **nie powstała ani jedna organizacja tego typu**. Analogiczna sytuacja dotyczy rynku mleka, na którym również żaden podmiot nie uzyskał statusu organizacji producentów mleka, mimo określenia w rozdziale 3a art. 48a i dalsze **Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych** (Dz.U. 2004 Nr 93 poz. 897, z późn. zm.), warunków uznawania tych organizacji, ich zrzeszeń oraz organizacji międzybranżowych. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w braku wsparcia organizacji producentów opisanego powyżej.

Podjęcie wdrożenia tej propozycji wiązać się będzie również z koniecznością ustalenia **minimalnej wielkości produkcji** oraz **minimalnej liczby członków** wymaganej dla organizacji producentów – zgodnie z art. 154 ust. 1 lit. b Rozporządzenia nr 1308/2013 – określa państwo członkowskie. Szacunkowo można przyjąć, iż wielkość produkcji powinna być co najmniej dwukrotnie większa od wymaganej dla grupy producentów. Natomiast minimalna liczba członków organizacji producentów, aby spełniały one przewidzianą im rolę organizowania rynków rolnych, powinna być jak największa. W warunkach polskich np. dopuszczenie minimalnej liczby członków - 5, z dążeniem, aby organizacja osiągała coraz więcej członków (minimum 10 członków w 5 roku działania), stosując kwotową gradację wsparcia ich tworzenia w okresie pierwszych 5 lat działania, opisanego poniżej. Takie rozwiązanie przyczynić się będzie do większej liczby zorganizowanych rolników, a tym samym rynków rolnych.

Jednocześnie uznane organizacje producentów są uprawnione do wsparcia w ramach funkcjonowania rynków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE m.in. poprzez zezwolenie uznanym organizacjom producentów lub organizacjom międzybranżowym na zastosowanie m.in. **mechanizmu wycofania z rynku lub prywatnego przechowywania produktów w celu stabilizacji w danym sektorze, pod określonymi warunkami** – stosowane przez uznane organizacje producentów owoców (wycofanie jabłek) w wyniku embarga rosyjskiego. Takie wsparcie mogłoby okazać się bardzo pomocne w przypadku wystąpienia kryzysu np. na rynku wieprzowiny czy innych rynkach.

6. Mając na uwadze potrzebę zapewnienia większej trwałości grup producentów rolnych, proponujemy dokonanie zmian celem ukierunkowania wsparcia na tworzenie GPR bardziej trwałych oraz o większej liczbie członków poprzez:

- **wprowadzenie gradacji (różnicowania) kwoty wsparcia ryczałtowego w 4 i 5 roku działania grupy producentów, zależnej od liczby członków grupy** tj. w przypadku **5-7 członków**, maksymalna kwota wsparcia rocznego wynosiłaby 50 tys. euro, w przypadku **8-9 członków** wsparcie roczne do 75 tys. euro, oraz **10 i więcej członków** wsparcie ryczałtowe do 100 tys. euro rocznie. W okresie pierwszych 3 lat działania grupy wysokość wsparcia rocznego pozostawałaby na dotychczasowym poziomie do 100 tys. euro.
- w przypadku wprowadzenia rozwiązania umożliwiającego **wsparcie tworzenia organizacji producentów**, opisanego w pkt. 5, proponujemy zastosowanie wsparcia analogicznie jak w/w rozwiązanie dla grup producentów, tj. **w 4 i 5 roku działania organizacji**, wsparcia uzależnionego od liczby członków organizacji.

W/w rozwiązanie dotyczące gradacji wsparcia, winno być zastosowane przy jednoczesnym wprowadzeniu proponowanych uproszczeń wymogów przy tworzeniu grup producentów i organizacji producentów. Taki system wsparcia, **wynagradzałby trud tworzenia i działania**

grup lub organizacji producentów o większej liczbie członków oraz przyczyniałby się do tworzenia bardziej trwałych podmiotów i poprawy zorganizowania rynków rolnych.

Obecnie brak jest systemowego wsparcia trwałości procesu organizowania się rolników. Występuje duże ryzyko, na co wskazują dotychczasowe doświadczenia i dane dotyczące GPR, że po okresie otrzymywania dotacji, grupy mogą masowo likwidować się. W przypadku grup producentów mających jedynie 5 członków (a takich jest większość), korzyści ekonomiczne (efekty skali) działania grupy są zbyt małe, w odniesieniu do kosztów administracyjnych ponoszonych przez grupy. Mają one trudności, aby działać bez dotacji. Dlatego tak ważne jest, aby dążyć do tworzenia grup producentów bardziej licznych, a udzielane grupom środki publiczne zostały wydatkowane na cel główny ich tworzenia tj. zwiększenie gospodarczego zorganizowania rolników.

Aby utrzymać potencjał produkcji rolnej, niezbędne jest powszechne organizowanie się gospodarze polskich rolników. Wdrożenie proponowanych zmian legislacyjnych oraz w zakresie dokumentacji i rozwiązań systemowych – zaprezentowanych w piśmie oraz w załącznikach do pisma, wprowadzających uproszczenia i rozwiązania, w tym rozwiązania dotyczące zwiększenia trwałości powoływanych podmiotów - ułatwiłoby tworzenie grup producentów i organizacji producentów oraz związków GPR. Jednocześnie zachowane zostałyby wymagania określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013, Rozporządzeniu Parlamentu i Rady (UE) nr 1308/2013, Ustawie o GPR i ich związkach oraz PROW 2014-2020.

Znając zaangażowanie Pana Ministra w działania na rzecz poprawy procesu tworzenia i wspierania grup producentów rolnych, mamy nadzieję na uwzględnienie naszych propozycji w przedmiotowym projekcie zmiany rozporządzenia oraz dalszych pracach Resortu Rolnictwa.

Z poważaniem,

Mieczysław Grodzki

Prezes Zarządu

Krajowej Rady Spółdzielczej

Załączniki:

Załącznik nr 1 - Propozycje zmian w dokumentacji dot. uznawania i wsparcia tworzenia GPR

Załącznik nr 2 - Propozycje zmian dotyczących działań PROW 2014-2020 oraz uruchomienia wsparcia tworzenia związków grup producentów rolnych

Propozycje zmian w dokumentacji dot. uznawania i wsparcia tworzenia Grup Producentów Rolnych

1. W zakresie formularza planu biznesowego grupy producentów rolnych

- W ramach pkt. 2.4.1. w Tabeli 5. Wykaz numerów i powierzchnia działek ewidencyjnych, na których prowadzona jest produkcja roślinna przez poszczególnych członków grupy, w roku złożenia wniosku o uznanie grupy/ w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o uznanie – **zredukowanie ilości wymaganych danych** do podania łącznej powierzchni użytkowanych rolniczo działek oraz działek rolnych przeznaczonych pod uprawę produktów uznania w ha dla danego członka grupy (z podaniem w sposób pogrupowany w jednym polu numerów działek dla danego województwa, powiatu, gminy i obrębów ewidencyjnych ich położenia).

Wymóg podawania obecnie tak szczegółowych i obszernych danych dotyczących działek ewidencyjnych sprawia duże kłopoty oraz powoduje wiele pomyłek i korekt dokumentacji. Dane te nie mają większego wpływu na plan biznesowy. **Istotne dane** dla planu biznesowego oraz spełnienie warunku dotyczącego przyznawania pomocy grupie, określonego w §3 ust. 1 pkt. 5) rozporządzenia ustanawiającego warunki przyznawania pomocy **zawiera w formularzu planu biznesowego Tabela 2 - Wielkość i wartość produkcji produktu lub grupy produktów wyprodukowanych przez poszczególnych członków grupy - w tym dotyczące roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o uznanie grupy oraz rok złożenia wniosku o uznanie.**

- W Tabeli 16 planu biznesowego nagłówek „Planowany mierzalny postęp w realizacji działań w poszczególnych latach wdrażania planu biznesowego” proponujemy **zastąpić** nagłówkiem „**Opis zakresu rzeczowo-rodzajowego dla działań w kolejnych latach realizacji planu biznesowego**” oraz wstawienie jako ostatnią kolumnę „**Planowany stan końcowy po realizacji działania (mierzalne)**”. W ostatniej kolumnie podany byłby mierzalny postęp w realizacji działania/działania dla danego celu, porównując stan wyjściowy przed realizacją planu biznesowego oraz stan końcowy po jego realizacji.
- Potrzebne jest **również ograniczenie w planie biznesowym pojedynczego pola do wpisania max 1000 znaków ze spacjami**, celem zwięzłego prezentowania informacji (rozwiązania tego typu stosowane są w dokumentacji w ramach innych Programów wsparcia z środków UE).

Występowały dotychczas liczne korekty z powodu różnych interpretacji zapisów w Tabeli nr 16. Najwięcej trudności sprawiał, zarówno pracownikom Agencji oceniającym plany

biznesowe, jak i osobom przygotowującym plany, brak jednoznacznej interpretacji oraz rozumienia corocznego planowanego mierzalnego postępu w realizacji działań w poszczególnych 5 latach wdrażania planu biznesowego. Uproszczenie wymogów do tych zapisów powinno znacząco poprawić zarówno przygotowywanie jak i ocenę planów biznesowych oraz znacząco skrócić czas ich oceny – bez szkody na jakości planów, z jednoczesną poprawą ich czytelności.

2. **We wniosku o przyznawanie pomocy** proponuje się **zastąpienie załącznika nr 2** – „Charakterystyka planowanych działań i inwestycji zatwierdzonych w planie biznesowym, w tym, wskazanie i opis działań lub inwestycji mających na celu wprowadzenie innowacji lub ochronę środowiska i klimatu, jeżeli zostały zaplanowane do realizacji” – **złożeniem kopii zatwierdzonego „Planu biznesowego grupy producentów rolnych”**.

Plan biznesowy grupy jest dokumentem zawierającym komplet informacji o planowanych działaniach grupy wraz z uzasadnieniem, w jaki sposób działanie przyczyni się do realizacji poszczególnych celów, oraz harmonogramem realizacji działań w poszczególnych latach i planowanymi źródłami ich finansowania. Zawiera również informacje nt. planowanych szkoleń oraz korzystania z doradztwa – obecnie tabele 16, 17, 18 i 19 planu biznesowego. Dokonując proponowanej zamiany **zmniejszona zostanie ilość pracy po stronie grupy producentów, związanej z przepisywaniem informacji z planu biznesowego do obecnie stosowanego załącznika nr 2 do wniosku o przyznanie pomocy. Jednocześnie nie będzie korekt w opisie działań, które występowały dotychczas.**

**Propozycje zmian dotyczących działań PROW 2014-2020
oraz uruchomienia wsparcia tworzenia związków grup producentów rolnych
– rozwiązania systemowe celem poprawy zorganizowania rolników**

1. Propozycje zmian w zakresie działań PROW 2014-2020:

- W ramach operacji „**Modernizacja gospodarstw rolnych**” rozszerzenie listy **Beneficjentów uprawnionych do podwyższonego maksymalnego poziomu wsparcia (do 60% kosztów kwalifikowalnych) o rolników mających udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych, w szczególności członków grup producentów rolnych, spółdzielni rolniczych lub działających w innej formie współpracy producentów rolnych oraz o wspólne podmioty rolników, w szczególności spółdzielnie, grupy i organizacje producentów (obok obecnie wpisanych młodych rolników i osób wspólnie wnioskujących o wsparcie) oraz przyznawanie systemowo (przy każdym naborze) dodatkowych 3 punktów przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy dla w/w Beneficjentów,**
- W ramach operacji „**Premia dla młodych rolników**” przyznawanie **bonusu 20 tys. zł** (zwiększenie wsparcia do 120 tys. zł – zgodne z Załącznikiem II Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1305/2013, wsparcie maksymalne określone do 70 tys. euro) oraz **systemowo dodatkowych punktów** przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy **rolnikom mającym udział w w/w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych.** Wypłata bonusu następowałaby przy spełnieniu warunku zorganizowania w dniu złożenia wniosku o płatność końcową.
- W ramach operacji „**Restrukturyzacja małych gospodarstw**” przyznawanie **systemowo dodatkowych punktów** przy ocenie wniosku o przyznanie pomocy **rolnikom mającym udział w w/w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych.**

Wdrożenie rozwiązań zaproponowanych przy udzielaniu wsparcia w ramach operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premia dla młodych rolników” oraz „Restrukturyzacja małych gospodarstw” stanowiłoby potrzebną ważną zachętę systemową do organizowania się rolników w GPR. Bez tego typu rozwiązań systemowych, bardzo trudno będzie znacząco zwiększyć zorganizowanie polskich rolników. Od wielu lat nie ma bowiem powszechnie stosowanych bodźców zachęcających rolników do tworzenia wspólnych podmiotów gospodarczych. Działanie rolników poprzez większy wspólny podmiot gospodarczy, zwiększa stabilizację i dochodowość prowadzonej działalności rolniczej oraz umożliwia sprostanie coraz większym wymagom rynkowym.

2. Propozycje dotyczące uruchomienia wsparcia tworzenia związków grup producentów rolnych

Proponujemy wprowadzenie systemu wsparcia tworzenia gospodarczych związków grup producentów rolnych w pierwszych 3 latach ich działania (z budżetu państwa w ramach Finansowych Instrumentów Krajowego Wsparcia Rolnictwa lub z środków UE w ramach Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju).

Wdrożenie tego rozwiązania umożliwiłoby liczniejsze powstawanie związków oraz zwiększy trwałość grup producentów poprzez konsolidację gospodarczą. Obecnie, po 17 latach funkcjonowania Ustawy o GPR i ich związkach w rejestrze związków GPR są jedynie 3 podmioty, zrzeszające niespełna 20 grup. Jedną z głównych barier takiego stanu rzeczy jest brak wsparcia tworzenia związków w pierwszych latach ich działania. Wsparcie powinno wynosić kwotę umożliwiającą pokrycie ok. 50% podstawowych kosztów funkcjonowania związku w okresie pierwszych 3 lat – szacunkowo do 150 tys. zł rocznie na jeden związek GPR. Pozostałą część kosztów funkcjonowania związku pokrywałyby grupy zrzeszone w związku z płaconych na działalność związku składek. W kilku branżach, w których obecnie funkcjonuje już po kilkaset grup związki grup są bardzo potrzebne. Wpływałoby to na **zwiększenie trwałości już działających i nowotworzonych grup**. Jest bowiem duże ryzyko, że wiele grup producentów zlikwiduje się po okresie otrzymywania 5-letniej dotacji ryczałtowej. Wynika to z małej liczebności grup (większość grup ma jedynie 5 członków) – działalność związków pozwoliłaby uzyskać grupom efekty skali oraz zrealizować wspólnie kosztowne inwestycje.

W tzw. „starych” krajach UE-15, to związki grup (związki spółdzielni rolniczych) otrzymały znaczące wsparcie w końcu lat 90-tych (przed rozszerzeniem UE o 10 nowych państw w 2004 r.). Wsparcie to skonsolidowało spółdzielnie branżowe i przygotowało je do **konkurencji na Jednolitym Rynku Europejskim**.